

Til barnets bedste

RESTRIKTIVT: Dansk Flygtningehjælp og en adjunkt i flygtningeret mener at danske myndigheder tolker udlændingeloven så restriktivt for at forhindre snyd, at man risikerer at afvise og hjemsende børn, der har et reelt behov for hjælp

Af Ida Thorsen

ida.thorsen@nordjyske.dk

Sagen om Rahmat rejser nogle principielle spørgsmål om børns sikkerhed og rettigheder når de kommer til Danmark som asylansøgere. Det mener både Dansk Flygtningehjælp og en adjunkt i flygtningeret.

Ifølge asylchef i Dansk Flygtningehjælp, Eva Singer, kan myndighedernes restriktive fortolkning af loven betyde, at man afviser børn, der har et reelt behov for hjælp - og det kan ikke være hensigten med loven, påpeger hun.

- Vi ser desværre ofte, at man ikke i tilstrækkelig grad undersøger barnets forhold, og dermed ikke lever op til FN's Børnekonvention, når det gælder de uledsagede mindreårige asylansøgere, siger Eva Singer.

- Det er en praksis, som man bør ændre på, fastslår hun og bakkes op af ekspert i flygtningeret, adjunkt Jesper Lindholm, Aalborg Universitet. Han efterlyser, at myndighederne foretager "et individuelt skøn og ser på barnets tarv".

- Det er et spørgsmål om hvor rigtigt man skal fortolke loven og dens forarbejder i forhold til at varetage barnets tarv, siger han.

- Efter min opfattelse har man ikke tillagt de faktiske forhold der gør sig gældende i Rahmats sag nogen betydning, når man vedholdende henviser til at han har et netværk i sit hjemland, mener Jesper Lindholm.

Skal forhindre snyd

Loven stiller en række krav til uledsagede børn om at fremlægge beviser, for at forhindre at forældre og organiserede netværk systematisk sender børn til Danmark, på et falskt grundlag.

Udlændingestyrelsen fastslår i en udtalelse til NORDJYSKE om Rahmats sag, at drengen ikke har kun-

net dokumentere, at hans familie er flygtet til Iran, og at man derfor, efter loven, skal lægge til grund, at de fortsat befinder sig i Afghanistan.

Styrelsen påpeger, at lovgrundlaget nævner en række officielle dokumenter, som eksempler på gyldige beviser drengen kunne have fremlagt - f.eks. et dokument der viste, at hans mor havde været indlagt på hospital i et andet land. Lovbemærkningerne nævner også dødsattester eller erklæringer om fængselsophold.

- Men det er netop kun eksempler på beviser, der kan benyttes, påpeger Jesper Lindholm, som mener at loven og dens forarbejder også lægger op til, at man naturligt inddrager de forklaringer og andre typer beviser, som drengen er kommet med, og som man normalt ville tage i betragtning i en asylsag.

Eftersøgning - uden resultat

Rahmat har ikke kunnet skaffe officielle dokumenter, da moren efter oplysningerne opholder sig som illegal flygtning i Iran. Men han har selv iværksat en eftersøgning via Røde Kors, der fastslog, at organisationen ikke kan finde hans familie i Afghanistan. Desuden har han fremskaffet breve og fotos, taget af familien i Iran.

- De oplysninger og forklaringer føler man sig tilsyneladende ikke forpligtet til at inddrage i vurderingen af om drengen - efter at have fået sin asylansøgning afvist - alligevel vil befinde sig i en "reel nødsituation" i hjemlandet efter hjemsendelse, siger Jesper Lindholm.

Justitsministeriet skriver i sit afslag til Rahmat, at det skal være "sandsynliggjort eller dokumenteret" at han ikke har familie i hjemlandet, der kan tage sig af ham, og at man foretager en "konkret vurdering".

- Ordet "sandsynliggjort" bekræfter, at også andre faktorer end officielle dokumenter kan og bør indgå

i vurderingen af hans sag, påpeger Jesper Lindholm.

Af hensyn til børnenes sikkerhed ser han et behov for, at myndighederne fremover anlægger en mindre restriktiv tilgang til, hvilke beviser der kan føres i sager som den aktuelle.

- Ellers må man revidere lovgrundlaget, så formodningen for familiemæssigt netværk ikke udelukkende baseres på fortællingen om hvordan tingene så ud, da barnet flygtede, måske flere år tidligere, siger Jesper Lindholm.

Ukendte tanter og onkler

Udlændingestyrelsen har hele tiden henvist til at Rahmat kunne tage ophold hos sine forældre, men af det seneste afslag fra Justitsministeriet fremgår, at selvom Rahmat så havde kunnet bevise, at moren var flygtet til Iran, ville det ikke ændre ved afslaget. Nu henviser myndighederne nemlig til at han "objektivt set" har et andet netværk, bestående af nogle unavngivne tanter og onkler, som han fortalte om ved indrejsen, men som han aldrig har mødt.

Kritisabelt

Asylchef Eva Singer finder det kritisabelt, at Justitsministeriet og Udlændingestyrelsen kun lægger vægt på de oplysninger drengen har givet ved ankomsten til Danmark, men ikke tager hensyn til at han siden får andre informationer om, hvor hans familie opholder sig. Man tager heller ikke hensyn til, at han ved asylsamtalen ikke er blevet spurgt om han overhovedet har kendskab til sine tanter og onkler eller ved hvor de befinder sig.

- Myndighedernes vurdering er meget overfladisk, og fastslår blot, at der "objektivt set" er et netværk, uden at forholde sig til hvem og hvor og om de er i stand til at varetage opgaven og passe på drengen.

- Hvis myndighederne vil lade op-

lysninger om hans tanter og onkler indgå i afgørelsen, så må de også deltage i eftersøgningen af det påståede netværk, mener Eva Singer.

Ifølge loven skal myndighederne eftersøge barnets netværk, når man ikke har "kendskab til forældrenes opholdssted". Det præciseres i en afgørelse fra Ombudsmanden i 2011.

Men fordi myndighederne står fast på, at drengens familie stadig bor i landsbyen i Afghanistan, er de ikke forpligtet til at iværksætte en eftersøgning, skriver Udlændingestyrelsen til NORDJYSKE.

På trods af det, meddelte Udlændingestyrelsen i 2010 Rahmats advokat, at man ville lede efter drengens familie. Siden har Justitsministeriet meddelt, at det ikke kan lade sig gøre, af "sikkerheds- og ressourcemæssige" årsager.

Eva Singer erkender, at der kan være nogle forhold, der gør det vanskeligt at operere i f.eks. et land som Afghanistan, der er præget af generelt meget vanskelige sikkerhedsforhold for civilbefolkningen.

Omvendt bevisbyrde

- Men når der af den grund er yderligere usikkerhed om, hvorvidt et barns netværk findes, så bør tvivlen komme barnet til gode, fastslår Eva Singer, og kalder det "fuldstændig bagvendt" at myndighederne i stedet lægger bevisbyrden over på barnet, og siger at han skal bevise, at forældre, tanter og onkler ikke kan tage sig af ham, før man vil deltage i en eftersøgning.

En praksis som også Jesper Lindholm tager afstand fra:

- Den kendsgerning, at det er for farligt for myndighederne at foretage en eftersøgning i Afghanistan, kan vel næppe lægges Rahmat til last, siger Jesper Lindholm.

- Det påviser snarere, hvor umuligt det er for ham at løfte byrden med at bevise, at han ikke har familie i Afghanistan, selvom han har

... fortsættes næste side ...

FAKTA

AFSLAG TIL RAHMAT

■ Rahmat får afslag på både asyl og opholdstilladelse - i begge afslag argumenterer myndighederne med, at der gik to måneder fra Taliban havde udstedt trusler mod familien, til drengen rejste. Derfor vurderer man, at der ikke er risiko for at han vil blive udsat for forfølgelse eller trusler hvis han vender tilbage.

■ **Asylsagen:** "Det forhold at Taleban har opsøgt din familie to gange på jeres bopæl og har forlangt at din far afleverede dig og din bror, finder vi således ikke kan begrunde opholdstilladelse".

■ Flygtningenævnet skriver i deres afslag:

■ "Den omstændighed, at yngre mænd generelt efter baggrundsoplysningerne kan være i risiko for tvangshvervning fra Talibans side, er ikke i sig selv asylbegrundende".

■ **Opholdstilladelse:** Efter at Rahmat har fået afslag på asyl, søger han i 2010 om opholdstilladelse efter en særlig paragraf i Udlændingeloven, for mindreårige uledsagede børn. Justitsministeriet henviser i sit afslag til at man mener forældrene stadig er i Afghanistan og at han i øvrigt har nogle tanter og onkler i hjemlandet.

■ "Det forhold at Deres klient aldrig har mødt dem, og at han ikke er bekendt med, hvor de opholder sig, kan ikke føre til en ændret vurdering af sagen", skriver ministeriet til Rahmats advokat.

FAKTA**BØRNS RETTIGHEDER**

■ Danmark har skrevet under på FN's Børnekonvention, hvor artikel 22 handler om flygtningebørns rettigheder.

■ Konventionen er ikke en lov, men anbefaler, at deltagere hjælper flygtningebørn med at opspore deres familiemedlemmer.

■ "Såfremt ingen af forældrene eller andre familiemedlemmer kan findes, skal barnet nyde samme beskyttelse som ethvert andet barn, der permanent eller midlertidigt er afskåret fra sine familiemæssige omgivelser", hedder det i konventionen.

■ FN's Børnekomite har i tilknytning til Børnekonventionen konkluderet, at tilbagesendelse af børn til deres hjemland alene skal ske, "efter en omhyggelig vurdering af hensynet til barnets bedste interesse over for andre rettig-hedsbaserede hensyn".

■ "Statens interesse i generel indvandringskontrol vejer ikke tungere end barnets bedste interesse".

■ FN's Børnekomite udtrykte i 2011 vedrørende Danmark bekymring over, "at der i sager om uledsagede mindreårige asylansøgere ikke tages tilstrækkeligt hensyn til barnets bedste interesse, og at Danmark bør sikre, at dette sker".

■ Institut for Menneskerettigheder henviser i sin statusrapport for 2012 til anbefalinger fra FN's Flygtningehøjkommissariat, UNHCR, der opfordrer medlemsstaterne til at gennemføre en "reel indsats" for at spore barnets familie, og sikre, at "barnets bedste interesse er det primære hensyn".

■ Institut for Menneskerettigheder anbefaler i sin rapport for 2012 at man ændrer udlændingeloven, "således, at det fremgår udtrykkeligt, at myndighederne i sager om opholdstilladelse som uledsaget mindreårig skal vurdere som et primært hensyn, hvad der er i barnets bedste interesse".

forsøgt at gøre det på flere forskellige måder, fastslår Jesper Lindholm, der mener at myndighederne "helt overser - eller tilsidesætter - det faktum, at det kan være ganske vanskeligt eller umuligt at skaffe håndfaste beviser for, at drengen ikke har familie der kan være netværk for ham i Afghanistan".

"En reel nødsituation"

- Myndighederne overser også det forhold, at et effektivt familienetværk, der ville gøre Rahmat i stand

til at undgå "en reel nødsituation" forudsætter, at familiemedlemmerne kan findes og både evner og har vilje til at fungere som netværk. Ellers vil en reel nødsituation logisk set blive virkelighed, lyder hans vurdering.

I Dansk Flygtningehjælp er man dybt bekymrede for unge mænd som Rahmat, der bliver sendt tilbage til Afghanistan.

Danmark har skrevet under på Børnekonventionen, der opfordrer landene til at handle ud fra hvad

der er "i barnets bedste interesse" - men det sker efter Eva Singers opfattelse ikke her.

"Internally displaced"

- Der er tale om en dreng, der intet har at vende hjem til. Han vil stå på gaden i Kabul og ende som det vi kalder "internally displaced", in-ternt fordreven, i en forfærdelig situation. Uden bolig, uden mad, uden familie og i stor risiko for at blive udsat for misbrug og andre overgreb, siger asylchef Eva Singer.

- Udlændingeloven rummer på papiret mulighed for at give disse børn ophold i Danmark, når de ikke har et netværk der kan tage vare på dem i deres hjemland.

- Men i virkeligheden verden ser vi desværre ofte, at man lægger nogle snit ind, som er urimelige overfor de enkelte børn og stiller dem i en umulig situation, siger Eva Singer.

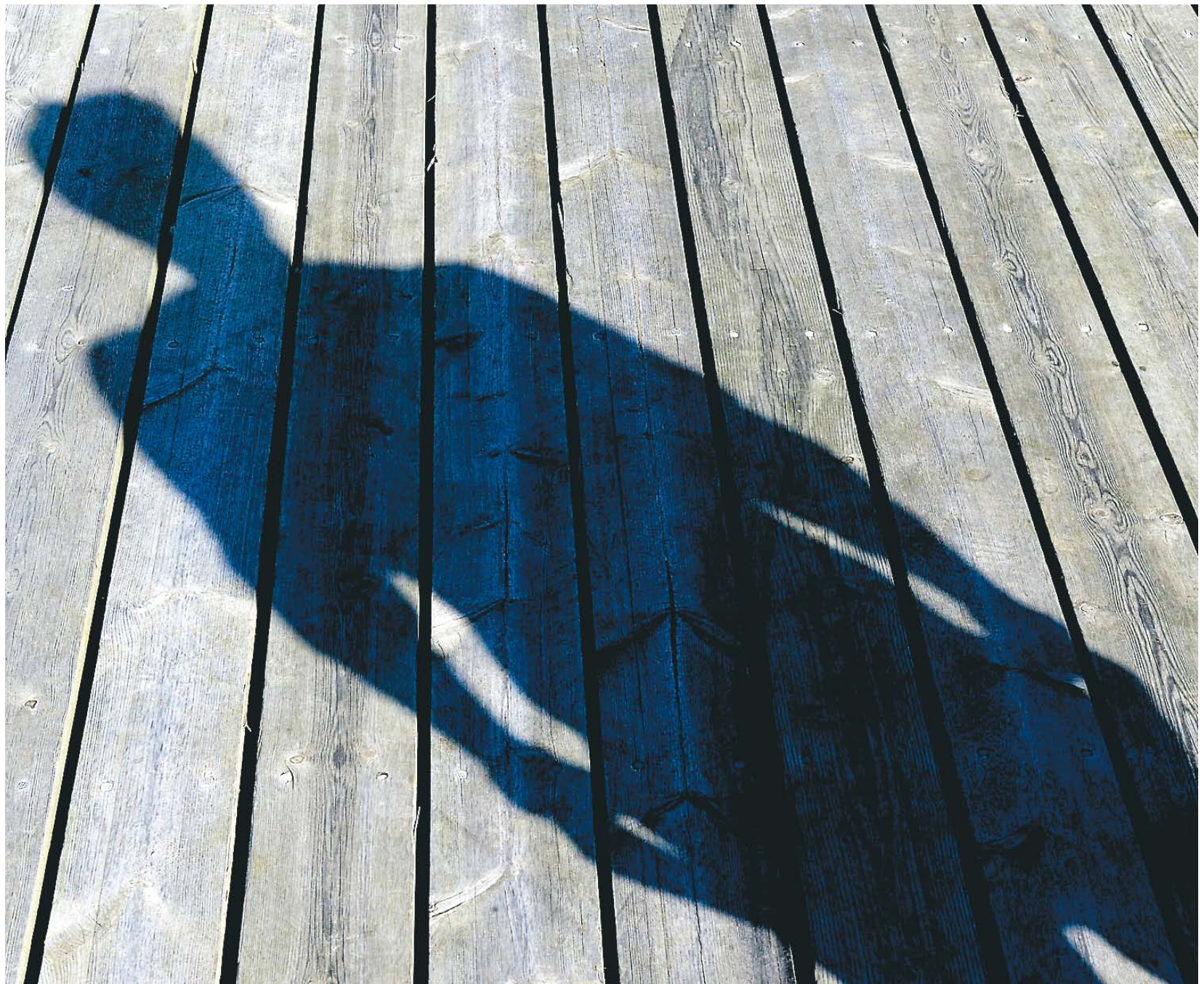

Foto: Peter Mørk

Kommentar fra Udlændingestyrelsen

NORDJYSKE har i forbindelse med sagen fået Rahmats fuldmagt til, at myndighederne må udtale sig til avisen om hans sag.

Vi har stillet en lang række spørgsmål til Justitsministeriet og Justitsminister Morten Bødskov, men ministeriet har meddelt, at man ikke ønsker at kommentere sagen.

Udlændingestyrelsen ønsker ikke at svare direkte på spørgsmål, men souschef i Asylkontoret, Tina Kaare, har fremsendt denne kommentar:

"Vi må henviser til Justitsministeriets endelige afgørelse, som er helt klar. Her forklares lovgrundlaget nøje. De fremsendte breve og fotos er ikke beviser i lovens forstand. I lovgrundlaget nævnes eksempler på, hvordan et ophold i et land kan bevises, og det er f.eks. via hospitalsop-

hold og andre officielle attester. Rahmat har ikke dokumenteret, at familien har taget ophold i Iran. Og i en situation, hvor det ikke er dokumenteret, at familien er udrejst fra Afghanistan, skal vi efter loven lægge til grund, at de fortsat findes i hjemlandet. Eftersøgning af familien spiller derfor ingen rolle i forhold til vurderingen af Rahmats opholdstilladelse.

- Eftersøgning spiller alene en rolle i forbindelse med hans forberedte hjemsendelse. Udlændingestyrelsen har samarbejdet med International Organization for Migration siden 2007 og med Udenrigsministeriet siden 2010 for at tilvejebringe eftersøgningsmuligheder. Tilbagemeldingerne til os i Rahmats sag var, at eftersøgning ikke var mulig.

I øjeblikket forbereder vi hjemsendelsen".

Seneste i sagen

Dansk Flygtningehjælp besluttede i sidste uge at anmode Justitsministeriet om at genoptage Rahmats sag.

Der er nu kommet flere erklæringer, der støtter Rahmats oplysninger om, at familien er i Iran.

Flygtningehjælpen har blandt andet fremsendt en erklæring fra FN's Flygtningehøjkommissariat, UNHCR, i Iran, der bekræfter, at de har talt med en kvinde i Teheran, uden id-papirer, som fortæller, at hun er Rahmats mor og navngiver mand og børn. Også den Afghanske ambassade i Teheran har i en officiel erklæring bekræftet kvindens tilstedeværelse i Iran.

Myndighederne har endnu ikke taget stilling til anmodningen, og det er uvist om den får opsættende virkning, med hensyn til hjemsendelsen af Rahmat.

Torsdag morgen blev Rahmat flyttet fra Børnecenter Vestervig til voksencentret i Hanstholm.

FAKTA**DET SKRIVER REGERINGEN**

■ Om mindreårige asylansøgere skriver S-SF-R-regeringen i sit grundlag:

■ Børn på flugt er særligt sårbare og har i særlig grad krav på beskyttelse.

■ Regeringen vil undersøge, om udlændingeloven på bedst mulig måde er i overensstemmelse med FN's konvention om barnets rettigheder, og hvilke initiativer og ændringer, der evt. skal til, for at principperne i konventionen bedre efterleves i Danmark.